

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v Edinosti je m.č.

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vrstena v potit; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uradništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

Tužna Ljubljana.

Bridka žalost me prešino
Ko se spomnim domovine.

Ubogi narod slovenski! Koliko je moral in mora še trpeti od svojih starih sovražnikov, ki mu zaničujejo in zatirajo njegov jezik, ki ga z vsemi sredstvi hočejo obdržati v starem robstvu, kolikokrat je že napel svoje moči, da se ga reši, kolikokrat mu je že zasvetil žarek upanja na boljšo bodočnost, a vselej je upal za stonj, vselej so mu kmalo zopet ustali sovražniki, ki so mu vzeli, kar je dosegel in ga pahnili nazaj v prejšnjo temo. In to neso bili tujci, njegovi sovražniki so bili njegovi lastni sinovi, kateri so v ljutem mejebojnem boju pokončili in uničili njegove uspehe. In zdí se nam, kakor bi se imel zopet ponavljati ta žalostni prizor. — Po dolgoletnem naporu vsega slovenskega naroda posrečilo se mu je, da si je na nekaterih krajih zboljšal svoje stališče, ter jel nekoliko prostje dihati, a že zopet mu preti nevarnost, da izgubi vse svoje na novo si pridobljene pozicije. —

Z žalostjo in jezo gledajo Slovenci, živeči ob narodnih mejah, na to, kaj se sedaj godi v Ljubljani. Bela Ljubljana, naravno središče naše domovine, Ljubljana, ki nam bi morala biti v navduševalen izgled, kako moramo delovati, ako hočemo koristiti svojemu narodu, ta Ljubljana nam je sedaj v svari len izgled, kako ne smemo delovati, ako nečemo škodovati svojemu narodu. Komaj se je otrsela sovražnega jarma, komaj se je potihnil javni boj z narodnimi sovražniki, ki so se premagani zavlekli v svoja skrivališča, in že je vplamtel nov boj, hujši in strastnejši nego kedaj. In to ni boj, kakor je bil prejšnji, katerega je z veseljem gledal ves slovenski narod, v katerem se je krepila narodna zavest, v katerem je plamtelo narodno navdušenje, boj je to Slovenca proti Slovencu, brata proti bratu, boj, v katerem se ruši vsa narodna disciplina, boj, v katerem se bojuje brat proti bratu z vsemi, tudi najpodležimi sredstvi, kakoršnih bi si ne

upal človek rabiti niti proti svojemu najhujšemu sovražniku.

Kdo pa je kriv temu, da je prišlo tako daleč? Ne bojimo se javno odgovoriti tu na to vprašanje: Krivi so vsi tisti, kateri se pod krinko navdušenja za narod, in pod krinko navdušenja za vero bojujejo samo za svoj interes, in za svojo čast in slavo; krivi so vsi tisti, katerim se ne ljubi mirno in vztrajno delati za narod, pa vendar hočejo nase obrniti njegovo pozornost. Zato kriče, in zmerjajo drug drugega, da nič ne dela, ne store pa ničesa niti eni niti drugi. Krivi so nadalje vsi tisti, ki s slepim sovražtvom proganjajo vsakega, kdor ni popolnoma istih misli, kakor tudi onega, ki se vsaj ne hlina, da je istih misli. Sebi odpuščajo vse, nasprotnika pa zasledujejo po vsih njegovih potih, iztaknejo njegove najprivatnejše razmere, zavijajo njegove najnedolžnejše besede in iz vsega tega kujejo strupeno orožje, s katerim potem hočejo uničiti svojega brata. In tako delajo eni in drugi!

Mi Slovenci smo res čuden narod. Tujec nam sme storiti vse, kar hoče, sme nas smešiti, zasramovati in psovati, vse potrpiamo, ako se pa naš rojak predrzne, imeti drugo menenje nego mi, tedaj nam v svetel jezi vplamti srce, s kolom plamenom nanj, in cela toča psovki se vanje nadenj; in ako ga to ne umori, ali vsaj ne požene v beg, potem si poiščemo še drugega orožja: opravljanja in obrekovanja, in tako lete strupene puščice sem ter tje, dokler ni uničena čast obeh boričeljev.

Čem bolj zna kdo psovati „Domoljuba“ in njegovega urednika tem „večji“ radikalec in liberalcec je, in čem bolj zna kdo zabavljati „Brusu“ in njegovemu uredniku, tem „večji“ klerikalec je. Smejal bi se človek, ako bi stvar tako žalostna ne bila. Take razmere so krive, da se čedalje bolj odtegujejo narodnemu delu zmerniški in mirniški možje, ki so res kaj delali za narod. In človek jim tega skoro niti zamermi ne more! Kako bi jih pač ne bolelo srce, ako vidijo kako drugi v strastnem zaslepljenju razmetavajo one temeljne

kamene, ki so jih oni v potu svojega obraza pripravili za poslopje narodne organizacije. Ako pa se kedaj predrzne kateri izmed njih ter izreče svarilno besedo, tedaj pa padejo nanj eni in drugi in ne odnehajo prej, dokler se jim ne umakne z ranjenim sream.

Na njegovo mesto pa stopajo ljudje brez prevdarka, brez skušenj, in — kar je huje — brez dobre volje in brez prave ljubezni do naroda.

Kam nas to pripelje? — O tem niti govoriti nočem, kake posledice bi imelo, ako se ta boj razširi po Slovenskem, ako se zanese v mejne dežele. Tudi to poskušajo že nekateri, kojih fanatično sovraštvo do osebnih nasprotnikov nema več nikakih obzirav za narod in narodno korist. Ako se jim posreči, potem je zaman ves dolgoleten trud, vse vztrajno delovanje pravih rodoljubov, v trenutku bode uničena vsa nadepolna setev, ki so jo oni zasejali in katera v zadnjem času čedalje lepše prospelava. A to se zgoditi ne sme. niti na Koroškem, niti na Stajerskem, niti v Istri, niti v Trstu. Kakor doslej, tudi odslej ne sme biti tam niti klerikalcev niti liberalcev, temveč sami Slovenci in Slovani, prepričani, da je le v složnem in skupnem delovanju vseh slojev našega naroda mogoče priboriti mu pravice, ki mu jih sedaj še krato njegovi nasprotniki.

A kam nas pripelje na Kranjskem ta boj v domačem taboru? Že je uničena skoro vsa auctoriteta vseh naših vodij, in Kranjsko ljudstvo skoro več nema mož, na katere bi se oziralo s spoštovanjem in zaupanjem. Vsakemu se že gnjusi to vedno mejebojno psovanje in zmerjanje in nikakor ni nemogoče, da se ljubljansko prebivalstvo enkrat zopet obrne do mož, kateri so še pred nekaterimi leti vodili upravo ljubljanskega mesta in Kranjske dežele. Mirno na strani stoječ ti možje sedaj s škodoželjnim veseljem opazujejo, kako delajo

zanje njihovi navidezno najhujši nasprotniki. Potrpežljivo čakajo, da se jim ponudi priložnost, priboriti si svoje nekdanje pozicije. Kdo ve, ne pride li kmalu zanje pripraven trenotek in kdo ve, se li bodo mogli ustavljati njihovemu naskoku v notranjem boju oslavljeni, da, moralno skoro uničeni Slovenci. Da bi pač stvar ne bila tako huda! Da bi se pač mi motili! Ali žalibog prepričani smo, da se ne!

Tužna Ljubljana! Tužna Slovenija! —č.

Železnica Loka-Divača.

(Govor g. državnega poslanca dr. Ferjančiča v državnem zboru dne 8. maja 1890.)

(Dalje.)

Pa tudi neugodni in tlačilni tarifi južne železnice, ki jih imamo za Ljubljano in vse postaje južne železnice na Kranjskem, ostanejo vzlic péažni pogodbi iste. Pa je še neka druga neugodna okolnost, okolnost namreč, da se péažna pogodba lahko v pol leta odpove. Južna železnica lahko torej péažno pogodbo odpove, kadar hoče.

Če bi se odpovedala pogodba, bi državna železnica v enem letu ne mogla napraviti zveze in tudi z razlaščenjem, o katerem govori zakon za železnico Herpelje-Trst, bi ne šlo tako hitro.

Pri takih razmerah se s péažno pogodbo in s prometom, ki se je z njo omogočil državni železnici, kateri je pa, kolikor mogoče, omejen, ne more uplivati na visoke tarife južne železnice, da bi se ponizale.

Kako ti tarifi tlačijo Kranjsko in zlasti stolno mesto Ljubljano, za to bi vam lahko iz peticije deželnega odbora kranjskega iz 1886. leta navel slučajev, ki živo osvetlujejo... (Nemir.)

Podpredsednik (zvoneč): Gospoda moja! Mi smo pri grajenju državnih železnic in jaz ne morem razumeti, če govornik govori k temu poglavju. Prosim zatorej miru.

Poslanec dr. Ferjančič (nadaljujoč):... kako južna železnica vzlic péažni pogodbi

zahvale, ne hvaležnosti. Ako se vi ponašate s svojo dvomljivo omiko in zgodovinsko kulturo, ponašamo se mi s poštenostjo in pravostjo, koje pri vas ni iskati. — Bog vsemogočni, ki je nad nami, ne more trpeti krivice, kakoršno čuti moje očetovsko srce. Ta Bog usliši mene, stegni svojo roko in udari vas, da se boste zvjali kot preboden črv v cestnem prahu. — Ti pa, grdi zapeljivec, boj se mene, boj se roke Božje. Stezal bodeš nekdanj roki po pomoči, a zaman, kakor je zaman zdaj stezam jaz vsled tebe, grešna duša peklenška. A tedaj Tkalca ne bode — več — da — bi — ti — plju-nil — v ob-raz — da bi te — pah-nil — Zlomilo je nesrečnega starca. Piščančev Fran, ki je stal ob bližnjem voglu z motiko v rokah, in gledal, da poneso pogrebei ono deklico, koje bi bil on tako rad ljubil, a ni hotela, pritekla je in še nekateri sosedje na pomoč. Tkalce ni potreboval ničesar več. Vzdignili so ga mrtvega in odnesli v hišo ter položili na oder, kjer je prej ležala njegova ljubljena Marija.

(Dalje prihodnjič.)

PODLISTEK.

Na jadranskej obali.

Povest; spisal Slavoljub Dobrávec.

V.
(Dalje.)

Silna množica ljudstva se gnete danes okolu Tkalčeve hiše. Vse čaka, da sprejme nesrečno pokojnico k večnemu počitku. Brez znancev in sorodnikov, brez zvestih prijateljev in prijateljic, zapuščena je reva, kakor v življenju, tako tudi v smrti. Upajmo, da je ni zapustil Bog, najboljši, najpravičnejši sodnik naših hib in pogreškov. Nekaj sosed stoji okoli odprte krste, vsaka jedenkrat pritise ruto na oči in nos ter nemilo zavjaka, zdihujoč, da nas vse čaka taka preprosta hišica, ko se ločimo od sveta. Zraven nesrečne mlade matere, umrle v najlepšem cvetu svoje mladosti, položili so tudi mrtvo rojeno dete. Belo je kot padli sneg in kot nedolžni angelček smehlja se ljubó. Ta pogled mora pretresti vsakega, kdor ima še iskrico sočutja v sebi. Tkalca pa ni, odkar je zatienil hčer oči; Bog ve, kod se potika.

Pogrebei so že tukaj, množica se razmika na dve strani. Še nekaj udarcev in pokrov krste pokrije Marijco in vso njeno sramoto s prtom pozabljivosti. Kar se sliši zunaj šepet: „Tkalce gre Tkalce!“ V tem hipu je bil že res na vratih. Oči se mu strahovito obračajo in videti je kakor brez pameti. S silo se prevrže do krste, privzdigne pokrov, pogleda mrliča, zopet izpusti in reče: „Z Bogom Marijka! Tam se snideva. Grdi zapeljivec pa bode še čutil posledke, koje je nakopal na mojo sivo glavo“. Pogrebei vzdignejo krsto in neso iz hiše. Tkalce se opre z jedno roko ob vogel svoje kočice, da se ne zgrudi na tla. Strašan je bil videti v tem trenutku. Jezen pogled, razmršeni sivi lasje, krčevito se stiskajoči pesti, strašno zakrivljeni ustnici, okoli katerih se je vil kakor demonski nasmeh, vse to so bili znaki, da s Tkalcem ni več vse v redu. Spoštljivo se zbira množica v mrtvaški sprevid. Tkalce se ne premakne z mesta. Z močno hripavim glasom začne upiti:

„Prokleti slepar! Zemlja naj te ne drži v svojem krilu, ko bode trgal hudič

grešno dušo tvojo. Slepar si ti, vsi tvoji znanci, vsi tvoji prijatelji, katere si prevaril s svojim strupeno-sladkim jezikom. Prokleta zalega! Pravični Bog pretiplji vam ledja in obisti in kaznuj Vas! Kakor je meni vaša peklenška zviždača iztrgala iz naročja jedino hčer, koje sem ljubil bolj kot samega sebe, tako in še stokrat hujše trže naj nesreča vam in vašim otrokom otroke iz srca. Pohotnost, krivica, sleparstvo, laž to so vam igrače. Srce človeško, srce slovansko vam je tudi igrača, vest ste zakopali v svojej neizmernej poželjivosti, katera vas prej ali poslej tudi uniči. Zdaj nas uničujete, ubijate, a še bolj neusmiljeno kot se ubija kača v travi. Zdaj nas preklinjate, a vzlic temu zapeljujete naš cvet, naše hčere. Ako zato čaka delate, ker nečete, da bi mi vam bili po naravi to, kar hočemo biti in zakar nas je Bog ustvaril, narava sama se bode maščevala in se že maščejuje nad vami; maščevali se bodemo pa tudi mi. Če ne mi, pa naši nasledniki vrnejo vam z obrestmi vnebovpijoča dela. Pride pa čas, da boste trepetali pred nami, kakor se trese šiba na vodi. Vi ne poznate

tarifi ovira promet. Toda to bi bilo preobširno in omejiti se hočem le na nekoliko slučajev. Za vagon sladkorja iz Rohrbacha v Trst je voznjina od 100 kilogramov 1 gl. 50 kr., v Gorico 1 gl. 60 kr., v Pulj 1 gl. 86 kr. Te postaje so seveda mnogo bolj na jugu, nego Ljubljana in od ravno tam v Ljubljano stane voznjina za sladkor od vsacih 100 kilogramov 1 gl. 96 kr., torej za 46 kr. več nego v Trst, in 36 kr. več nego v Gorico, če tudi se blago v Gorico 107 kilometrov dalje vozi, nego v Ljubljano. Postojnskemu trgovcu, zatorej bolj ugaia blago dobivati iz Gorice nego iz Ljubljane.

Podpredsednik: Opazil sem, da govori govornik pri zgradbi državnih železnic o tarifih južne železnice. (Klici: Ne! On govori o stvari!) Prosim, ne utikati se mi v besedo. Prisiljen sem zatorej govornika poklicati k stvari.

Poslanec dr. Ferjančič (nadaljujoč): usojam si opozarjati, da govorim o péažni pogodbi, katera je sedaj surogat za državno železnico in da hočem dokazati, da na tarife južne železnice za Kranjsko nema nobenega upliva. Ne morem kaj, da ne bi razmer prav kratko označil. Prosim torej, da se mi dovoli navesti še jeden slučaj, ki se tiče tarifov južne železnice.

Če tudi se je vprašanje o zvezi državne železnice s Trstom že več let obravnavalo v tej visokej zbornici, zadnja dva dni so zlasti Tržaški poslanci govorili o tem. vender se še, kolikor jaz vem, ni spregovorilo v tej visokej zbornici o tarifih južne železnice zlasti za Kranjsko in vender bi to tudi uplivalo na Trst. Omenjam torej, da Goriški trgovec lahko sladkor za 22 kr. ceneje pošilja v Postojino, kakor Ljubljanski, če tudi ga oba dobivata iz Rohrbacha in če tudi se ta sladkor vozi iz Ljubljane v Gorico 167 kilometrov in iz Gorice v Postojino nazaj 102 kilometra, torej vkupé 269 kilometrov, dočim je iz Ljubljane do Postojne samo 65 kilometrov. (Čujte! na desnici.)

Jednako je z voznjino iz Trsta. Za vagon petrolja plača se v Ljubljano 30 gl., v Gradec 70 gl., na Dunaj 114 gl., tu navajam podatke iz 1886. leta; so se li kaj promenile razmere od tedaj, mi ni znano. Za vagon petrolja iz Ljubljane v Gradec je pa plačati že 92 gl., če se priračuna voznjina iz Trsta v Ljubljano 30 gl., torej stane vagon iz Trsta v Gradec Ljubljanskega trgovca 122 gl., Tržaškega pa le 70 gl.

Ta dva slučaja kažeta, kako je s tarifi za Ljubljano.

Zgrajenje železnice Divača-Loka koristilo bi v prvi vrsti deželnemu glavnemu mestu. Dočim je Ljubljana od ugodnostij péažne pogodbe, kakor sem že omenil, izključena, bi potem lahko svoje blago pošiljala in dobivala po državnej železnici, ki tudi drži v Ljubljano. Zgrajenje te železnice bi pa posrednje koristilo vsim Kranjskim postajam, kajti kjer bi se dalo z malimi stroški priti o kake postaje državne železnice, gledali bi, da bi prišli do nje, in južna železnica bi bila prisiljena ponizati tarife svoje, če neče zgubiti znatnega dela dobička svojega.

Dobiček za državo iz zgradbe te železnice bi se pa pokazal še le, ko bi vprašanje o odkupu južne železnice aktuelno postalo.

Po koncesijskem pismu južne železnice in sicer po § 55 ima država pravico od 1895. l. dalje, kadar hoče, odkupiti južno železnico in § 56 določuje, da se čisti dohodek v tem slučaju računa za sedem let od časa odkupa nazaj. Od tih sedmih let se odbijeta dve najneugodnejši leti in po ostalih petih letih se proračuna čisti dohodek, kateri po letih računjen, torej povprek, daje vsoto, katero bi stala južna železnica ali bolj prav, katera bi določila rento, ki bi se morala plačevati južnej železnici. Umljivo je torej, da si južna železnica na svo moč prizadeva, da se odkriža konkurence, ki se jej s péažno

pogodbo niti ne dela, da si zagotovi za slučaj odkupa kolikor je moč ugodno konstelacijo.

Pa tudi, če država kupi železnico, ne bode mogla oskrbovati po tirovih južne železnice vsega prometa, ki se bode še povečal z dograjenjem državnih železnic. Ozirati se treba še na vse neugodne trgovske razmere, tudi se ne smejo pozabiti oni neugodni odnošaji, ki bi se utegnili pokazati v slučaju vojne.

Ker trgovske in vojaške razmere zahtevajo, da se gradi ta železnica, ker tu imamo opraviti z železnico, ki ima pospeševati tako važne koristi, gojim nado, da visoka vlada, če bodo trajale ugodne finančne razmere, ne bode se obotavljala, da prej ko bode mogoče stopi pred zbornico s predlogo, katera bode uresničila to željo južnih dežel brez ozira na stranke in narodnost. (Odobranje na desnici.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 19. t. m. sešel se je češki deželni zbor, da obravnava o vladnih predlogah, tičočih se sklepov upravne konferencije.

Gališki deželni zbor se snide sredi meseca junija, da sklepa v zadevi zemljišne odveze. (Glej poročilo o državnem zboru.)

Pravo smo pogodili trdeči, da so nemški konservativci v velikej zadregi. Zadrego to nam najbolj jasno priča njihovo postopanje pri glasovanji o ominoznej tej vladnej predlogi: oddaljili so se. A tudi odlični konservativni list „Grazer Volksblatt“ priznava to, piseč: „Pričakovati nam je vročega boja in dobro bi bilo, da se doseže nekako premirje mej „ostrejšimi“ in „zmernejšimi“. Žal, da se je postavil Lienbacher s svojim „strašansko jasnim“ govorom na čelo „ostrejših“. Trebalo bode torej posebne previdnosti, da se izognemo zmešnjavi.“

V seji državnega zbora dne 15. t. m. odgovoril je justični minister dr. grof Schönborn na interpelacijo poslanca de Franceschija in drugov radi postopanja preiskovalnega sodnika v neke preiskavi, vršivšej se pri okrajnem sodišču v Pazinu, da je takoj zaukazal natančne poizvedbe o tej zadevi. Te poizvedbe doposlane so se disciplinarnemu senatu višjega deželnega sodišča. Ta senat je spoznal, da ni pravega razloga, da bi se proti preiskovalnemu sodniku, adjunkt O k r o t i č u, uvela disciplinarna preiskava. V oči gled te izjave kompetentne disciplinarne oblasti nema justični minister povoda, da bi še kaj ukrenil v tej zadevi.

Potem se je nadaljevala debata o Gališkej zemljišno-odveznej zadevi. Konečni rezultat smo sicer že prijavi, tu pa podamo podrobnejšo poročilo. Generalni govornik proti bil je poslanec Lienbacher. On je še vedno istega menenja, kakor je bil leta 1883 in 1884, da se namreč preko vladne predloge preide na dnevni red in da se stvar prepusti državnemu sodišču v rešitev. Po njega menenju je terjatev država do dežele Gališke še vedno pravoveljavna, torej je popolnem osnovano, ako se v tem slučaju govori o „darilu“. Lienbacher je potem na dolgo zavračal zatožbe proti birokraciji. Vlada ni storila pravega koraka, ko je po nepotrebem prišla s to predlogo pred državni zbor. Nekaj pa bode gotovo dosegla: ali se bode prelomil železni obroč, ali pa bode mnogo nemških poslancev (seveda konservativnih) izgubilo zaupanje svojih volilcev. Levica je burno pritrjevala temu Lienbacherjevemu govoru.

Za Lienbacherjem prišel je na vrsto generalni govornik za predlogo, poslanec M a d e j s k i. Ta je očital poslancu dru.

Maggu, da niti ne pozna zgodovine avstrijske v deželi Gališkej, kar je vsakako žalostno za avstrijskega politika. Poljake smatrajo za ptujce, ker jih ne poznajo. Govornik priznava, da je bilo med nekdanjo birokracijo tudi poštenjakov, ali večina je bila res taka, kakor jo je slikal poslanec Javorski. Celo eneržija cesarja Jožefa ni vpevala proti tedanjej birokraciji. Govornik se čudi, da uprav taki možje, kateri se po vsej pravici ponašajo z nekaterimi pridobitvami nemške kulture, zatajujejo pridobitve nemškega prava na polju zgodovinskega razvoja.

Tako je tudi v predstoječem vprašanju. Smoter patenta z leta 1848 je bil, pridobiti kmete za državo in dinastijo, in zato se jim je reklo: tretjino tega, kar imate plačati, plačala bode država. Imali država pravico umakniti besedo, katero je dal en cesar avstrijski? Akcija, katera bi morala slediti predlogu manjšine, bila bi politika nezvestobe, preloma besede in prava.

Poročevalec manjšine dr. Beer povdarja, da so se poslovi zemljišne odveze v Galiciji povsem postavno vršili in da se ne da trditi, da je Galicija kaj storila — vsaj do leta 1848 — v olajšavo kmečkega stanu. Njega somišljeniki neso navdahnjeni čestihlepjem in nikakor ne hrepene po tem, da bi sedeli na ministerskih sedežih. Mi se ne smemo, pravi govornik, vračati k začetku te zemljišno-odvezne afere, ampak opirati se nam je na določila patenta z leta 1859 in na cesarsko odredbo z dne 13. oktobra 1857, katera nedvomno določujeta, da dežela Gališka mora plačati to svoto.

Poročevalec večine, poslanec Z e i t h a m m e r zavrača menenje, da se je s to zadevo pre naglilo. Zadeva ta ni nova, ampak palament se bavi žnjo že od leta 1862 sem. Socijalni, gospodarski in finančijelni odnošaji Galicije silijo v to, da se mučna ta zadeva enkrat reši; ravnesje v državnem gospodarstvu je tudi skoraj doseženo in se bode tudi vzdržalo, ako ne nastopijo veliki in nenadni dogodki.

Po tem govoru prešli so v podrobno debato.

Poslanec T ü r k je rekel, da je žalostna uloga, katero so igrali tu Nemci. Rak v deželi Gališkej so židje. Vsa dežela Gališka je pa rak na telesu Avstrijskem, kateri bode istotako vničil Avstrijo, kakor bodo židje uničili Galicijo. Poslancu Trojanu je v zadoščenje, da se zadeva ta reši s pomočjo njegove stranke. Poslanec H e r o l d izjavlja, da Mladočehi glasujejo za predlogo iz stvarnih razlogov. Poslanec K r o n a w e t t e r želi pojasniti glede namerovanega posojila za konvertovanje, katerega namen ima biti, da se dosežejo nizke obresti zemljišno-odveznim obligacijam. Vladni zastopnik, sekijski načelnik N i e b a u e r odgovarja, da se v tem trenutku ne namerava konvertovanje.

V seji dne 16. t. m. bila je rečena postava vzprejeta v tretjem branju. Potem so obravnavali o postavi o mitnicah in o železniškem tarifu.

Dne 17. t. m. obdržaval je drž. zbor svojo zadnjo sejo. Trgovinski minister je odgovoril na celo vrsto interpelacij. Potem so sklenili dve postavi, tičoč se trtne uši. Prva določuje, da se smejo trte, katerih se trtna uš ne prime, tudi po takih nasadih vzgajati, ki so v sosesčini z okuženimi nasadi. Druga postava določuje, da so novi nasadi 10 let davka prosti, tudi ako neso obsajeni z američanskimi, ampak domačini trtami. Slednjič so rešili postavo glede podpore za reguliranje, potrebna na Tirolskem vsled povodnji leta 1889. V delegacije so voljeni: za Trst: delegat Stalitz, namestnik Burgataller; za Goriško: delegat grof Coronini, namestnik knez Hohenlohe; za Kranjsko: delegat Klun, namestnik dr. Ferjančič; za Istro: delegat dr. Rizzi, namestnik De Franceschi; za Dalmacijo: delegat dr. Klaič, namestnik Conte Vojnović

Po teh volitvah predlaga posl. L a z a n s k y, da se predsedniku dru. Smolk častita na njega ozdravljenju. Ta predlog se je vzprejel soglasno in obćim odobravanjem.

Poslanec vitez J a v o r s k i se zahvali podpredsedniku, da je tako korektno in trudoljubivo vodil zborovanja. (Obće odobravanje.)

Podpredsednik Chlumecky se zahvali na tem priznanju in zaključi sejo ob 3/2 uri popoldne.

Ogrski trgovinski minister predložil je državnemu zboru zakonski načrt o vpeljanju obligatoričnega nedeljnega počitka. Ta načrt določuje nedeljni počitek na 24 ur, začeni od 6 ure zjutraj. Vlada zahteva pooblastila, da potem naredb določi izjemne slučaje, z ozirom na potrebe prometa in aprovizijoniranje in morda z ozirom na strategijske razloge. Za delalce te kategorije bodo pa določili vsake 14 dni popolnem prosto nedeljo.

Vnanje države.

V oči gled pravde proti Bolgarskemu majorju Panici izšla je v Bukareštu neka proklamacija do Bolgarskega naroda, katera slove: „Apelujemo na narod Bolgarski in njega vrle vojake in jih rotimo pridružiti se naporom naroda, da se Bolgarska osvobodi jarma tiranstva. Voditelji Bolgarske so izdajice. Za časa volitev v letu 1887. prolivali so krv nedolžnih Bolgarskih državljanov. Da le obdrže moč v svojih rokah, poslužujejo se uzurpatoriški princ in rabeljni Stambulova umorstev. Nesrečne žrtve Coburgovih vojakov v Ruščuku, Burgasu in Stari Goraji kličejo na maščevanje. Pred nas v oči stoje še grozovitosti Mutkurova v Tatar-Bazardžiku. Naj-li pozabimo vsa ta dejstva tiranstva? Bolgarski patrijotje trpe in vzdihujejo po ječah. Vse institucije, katere nam garantuje ustava, teptajo z nogami. Ministri diktature obogateli so se na stroške države, sedaj pa so prisiljeni najemati posojila, da morejo plačevati oderuške obresti. Bolgari! Vaše življenje, Vaša čast in Vaše premoženje izpostavljeni so na milost enega uzurpatoriškega kneza, kateri Vas drži v okovih in Vas muči. Brutalna sila je, katera Vas vlada. Dvignite se Bolgari, prepodite tega ptujega princa in njega dvornike, ter vladajte se sami! Kako dolgo bode-li še trajalo ptuje gospodstvo? Svobodna Bolgarska.

Stari lisjak Bismarck ne bi rad miroval. V pogovoru z nekim sotrudnikom francoskega lista „Matin“ je rekel, da se čuti premladega, da bi miroval; privajen je bil politiki in ker mu te manjka, je vse pri kraju. Bismarck je zatrdil, da Nemčija ne bode nikdar več napala Francije in tudi ne [provokovala do vojske. Nemčija je sedaj popolna in nema česa iskati v Francoskej, kakor nema ničesa iskati v Holandiji in v baltičkih provincijah.

V pogovoru z dopisnikom ruskega lista „Novoje Vremja“ je pa izjavil Bismarck: Po Berolinskem kongresu bila si je Nemčija v svesti, da potrebuje obstoj Avstrije, kakor sedaj Rusija potrebuje obstoj Francoske. Nikdar pa ni mislil oškodovati Rusije v gospodarskem obziru. Časniki so mnogo škodovali proti njegovej volji. Napadna vojna proti Rusiji bila bi velika nesreča. Nikdo ne bi imel od nje dobička. Nikdo ne misli na osvojitvev baltičkih provincij brez Poljakov. Ti poslednji bi pa bili za Nemčijo nesreča. Celó, ako bi Rusija zasela Carigrad, ne bi hotela Nemčija teh ponujanih provincij. Za vojsko ni pametnih razlogov. Nikdo niti ne misli na to, k večim par mladih generalov, kateri se boje, da ne postanejo dovelj hitro feldmaršallajntanti.

D O P I S I.

Z Notranjskega, v maju. [Izv. dop.] — (P o m l a d a n s k e s t u d i j e). Zanimiva je, gospod urednik! — „Kdo“? —

Letošnja pomlad. — „Zakaj?“ — Uf, kako ste „čudni!“ — Za to, ker — preobrača kozolce z vremenom, kakor mačka z mišjo, ali pa: kakor jih preobrača marsikdo na slovenskem političnem in literarnem polju. — Ker se tiče letošnje pomladi, o tej se nadejam, da bo še popravila, kar je pokvarila in zamudila, gleda nekoga pa sem jaz obupal, da se bo „popravljal“, ker soditi ga po njegovi konfuznosti, s katero otepa zadnji čas po nas Slovencih, in z ozirom na njegov „Grössenwahn“, v katerega je baš zdaj zaletel se, trdil bi človek skoro, da je ta mož — „morphinist“, kakor je bil sumil nemški cesar Viljem pred kratkim o bivšem kancelarju Bismarcku. Bismarcka je baje nemški cesar zaukazal zdravnikom tudi „preiskati“, glede našega moža nasvetoval bi jaz „radikalnejše“ sredstvo: da bi ga Slovenci postavili lepo — pred vrata, z njim pa tudi vse one arditije, ki so jeli pred letom in dnem sikati in pikati po duševnem kapitalu, ki so ga s trudom in požrtovalnostjo ustvarili naši zaslužni pesniki in pisatelji — narodni prvoboritelji, ter uporabljati svoj „Sic voleo, sic jubeo“. S tem pa Vas zagotovim gospod urednik, da za tako — sit venia verbo! — nerodoljubno delovanje na Notranjske strani ni ugodnih tál, kajti, tu je poglavalna zdrava korenina narodne zavesti že odveč močne vrhove in vejevje, ki rodé narodu pravega telesnega in duševnega sadu, da bi mu mogel škodovati tak herostratiški trud!!

Toliko o tem.

Nekoliko sem sicer začel, gospod urednik, a nič ne dé.

Ker se Vam bil zadnjič naslikal nekoliko senčno stran našega socialnega življenja, oziroma nekaterih naših društev, mi je biti danes v toliko doslednim, da se držim tudi zdaj še tega ali onega približnega predmeta.

Da društveno gibanje, t. j. življenje dan na dan bolj pojema, vidi se že iz tega, da imajo nekatera društva (bralna, „Citálnice“ in dr.) vedno manj društvnikov, naročajo časnike, bodisi katerekoli vrste, z velikim preudarkom in premislitkom, boječ se, da bi se kateri izmed njih vsaj ne „pohujšal“, — in — kar je najeminentnejše važnosti: društvene veselice, te so postale po nekodih povsem nemogoča stvar, da ne rečem: smešna točka, t. j. društvena ničla!

Ko sem pred kratkim vprašal predsednika nekega „bralnega društva“, zakaj odbor ne prireja veselice, zabavnih večerov, ali kaj podobnega, odgovoril mi je seveda nemški (!): „Mit solchen Elementen kann man ja nichts thun!“ In mož je imel prav!... Ko sem zatem i jaz dotične razmere onega kraja spoznal, mislil sem sam pri sebi: Nezaslišano, a — „signum temporis!“ — In tako se vije ta „precartani“ „rožmarin in nageljnov cvet“ narodne brezbriznosti in mlačnosti po naših društvih, katerima zvesto pritrkavata koristolovstvo in egoizem, oziroma napetost gotovih slojev človeštva, zbog česar gine kredit marsikaterega kraja in v marsikaterem oziru napram tujcu. „Ist das ein lebensloses Nest...“, odgovoril mi je pred mesecem dni Štajerski rodoljub, obiskavši jedno Notranjskih veličih sél! In govoril je mož resnico!

O tem tedaj dovelj!

Predno končam, omeniti mi je še neke druge zadeve.

Marsikomu izmed „Edinost“-inih bralcev je brezdvomno znano, da čaka Vilharjeva, na njegovem domu v Planini v hišo uzidana spominska plošča že blizu jednega leta svojega odrešenja: slovesnega odkritja, pa ni ga božjega človeka ki bi se resno in primerno za to potegnil!

Pri letošnjem obnem zboru „Pisateljskega podpornega društva v Ljubljani“ (12. aprila), je bil nekdo h koncu zboro-

vanja vprašal predsednika, zakaj ni društvo odkrilo te spominske plošče v Planini, a predsednik je na to interpelacijo odgovoril, da bi imelo društvo s tem prevelike stroške, katerih ne zmore. To pa iz dveh razlogov, namreč: ker bi godba stala mnogo, in ker so Planinski krčmarji stavili prevelike tirjatve.

Po mojih mislih sta oba izgovora ali razloga prečno slikana, kajti dobi se ne le godba (ni treba baš vojaške!) za ugodno ceno, temuč tudi krčmarji (Planinski) bi ne zahtevali tacihi židovskih svot za tako slavnost, kolikor poznamo razmere, — a trebalo bi se društvu nekoliko resneje prijeti dela. Torej: Poprimite se stvari, in mi drugi bomo pomagali! Opustiti pa tega koraka ni smeti, da ne postane stvar že smešna!

—n.—

Iz Ljubljane 12. maja 1890. *) Osebnosti ponajveč so vzrok novodobnemu prepiru, kateri je nastal v našem središču. Tega menenja je bil tudi tržaški rodoljub, mudeč se minole dni v Ljubljani! Kot gost narvožen pri „shodu Katoliškega pol. društva“ bila mu je dana prilika, da vsaj nekoliko (in morda še preveč) spozna „novodobne razmere“. Gospoda! Kje so mej Slovenci oni liberalci in svobodomisleci, o katerih se tako srdito govori? Kakor je piscu téh vrstic znano, ni ga bilo doslej med Slovenci človeka — prostomisleca — pravega liberalca! Vsak dosedaj umrši Slovenec je želel umreti — spravljen z Najsvetejšim. Ali, ozirom se na pr. malo po Trstu! Ljudje, kateri so v resnici brezverci (alla Raškovič), ne poznajo istinito svete vere, branijo se celó, svoje otroke krstiti, umirajoči branijo se spraviti se z Bogom. To so liberalci, to so prostomisleci! Menenje pisca téh vrstic je, da ako bi se res nahajali med Slovenci tako grozni liberalci, kot si jih domišljujejo „le nekateri“ gospodje, bila bi teh sveta dolžnost, da poskušajo take ljudi z lepa, s pravo krščansko ljubeznijo za-se pridobiti, ne pa iz sebe bruhati tolik srd! Pri shodu katoliškega političnega društva so nastopili trije glavni povorniki. Govor g. P. bil je povsem enak nodeljske propovedi kakega g. duhovnika. Tudi dobro! Ali po mojem menenju to posvetnemu gospodu popolnoma ne pristuje, kajti to utegne vzbujati med poslušalci sum, da ta gospod ne govori „od srca“, temveč da si želi pridobiti s svojim govorom le slavo od strani svoje stranke! Drugi govornik č. g. Ign. Žitnik povedal je v svojem govoru mnogo zanimivega, istinito koristnega za sedanje delalske razmere. Očividno je bilo, da so temu gospodu res na srcu težnje delalskega stanu. Nadalje ne bodem presojeval govorov omenjenih gospodov, izrekam tu le glavno moje menenje. Enako ne bodem tu presojeval govora in menenja g. Kalana, tretjega glavnega govornika; omenjal bodem pa v kratkem moje mišljenje o „novodobnih strankah“. Gospoda! Videli ste očitno, kako je uplivalo na vse navzoče (blizu 300 oseb), ko je č. g. Koblar izražal željo, naj bi „Katoliško politično društvo“ uplivalo na to, da se doseže sprava, da se ohrani mir! Da, gospoda Koblarja kratke in mirne besede so bile meni bolj pomenljive, nego dober kos kacega programa! Videlo se je očitno, da ta gospod govori, kar nosi na srcu; da želi izpolniti, kar misli! Verujte mi! ako bi bila vsaj večina navzočih gospodov tega menenja, ne bilo bi menda preprirov in strank med nami! Ali g. Dr. Šušteršič oznanjal je zatem v bombastičnem zlogu, koliko je njemu do mirne sprave!

(Konec prih.)

Domače vesti.

Imenovanja. Na okoličanskih ljudskih šolah imenovani so stalnimi: Zaratín Franjo, Ghergolet Marija (oba italijanske narodnosti) Košuta Josipina in Mi-

*) Po naključji zakasnelo. Op. ured!

chelli Marija; gospod Grmek Anton v stalnim učiteljem II reda; istotako gospice Gregorič Ivanka, Lavrenčič Antonija in Nadlišek Marica.

Imenovan je poštini komisarjem v Trstu c. kr. poštini koncipist Anton Vilenik.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu se je nabralo pri domačej zabavi po krščenju Vladimir-a Rusa gl. 3.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti oziroma za otroški vrt v Rojanu, se je nabralo v nedeljo 18. t. m. v krčmi „pri rumenej hiši“ v Barkovljah v družbi „vojaške kape“ 4 gl. 64 nvč. Srčna hvala!

Poročilo o obnem zboru „Tržaškega Sokola“ priobčimo prihodnjič. Za danes pripomnimo le toliko, da se bo de za volitev novega odbora razpisal poseben obnem zbor, ker je trajalo zborovanje pozno v noč in ker se člani neso mogli sporazumeti glede sestave novega odbora.

Bratje „Sokoli“! Vabljeni ste na volilni shod, kateri bo de v petek, dne 23. t. m. ob 9. uri zvečer v stranskej sobi gostilne „pri Stoku“. Več „Sokolov“.

Obnem zbor „Tržaškega Sokola“ bo de dne 31. maja t. l. ob 9. zvečer v dvorani hotela „Europa“. Ker bo de to zborovanje prevelike važnosti za proevit dičnega „Sokola“, naprošeni so bratje-člani, da se ga polnoštevilno udeležijo. Društvo to je zavzelo važno pozicijo v socialnem našem življenju, zato je dolžnost vsacemu članu, da po svoje pripomore, da se pozicija ta društvu vtrdi in kolikor mōči razširi. Toraj na avidenje dne 31. t. m. v hotelu „Europa“!

Pravicoljubje Italijanov. V Dolini imajo svojo kmetijsko zadrugo. Ta zadruga si po svoji moči prizadeva pospeševati živinorejo in poljedelstvo. Toda ni jej mōči v polnej meri rešiti te svoje naloge, ker jej nedostaje denarnih sredstev. Vedoča pa, da dobiva deželni kulturni svet Istrski (kmetijska družba) subvencijo od vlade; vedoča, da od subvencije radi naklanjajo manjše svote italijanskim občinam po Istri, in slednjič vedoča, da je sveta dolžnost Istrske kmetijske družbe, da jednakomerno in brez ozira na narodnost deli podpore: prosila je tudi Dolinska kmetijska zadruga podpore. In prosila ni enkrat, prosila je štirikrat: dvakrat v slovenskem in dvakrat v italijanskem jeziku — a na vse te prošnje niti odgovora ni dobila. Ljudi je to brezobzirno postopanje kulturnega sveta jako razburilo in izvolili so deputacijo, katera se je imela pritožiti pri c. k. Tržaškem namestništvu. Deputacija ta predstavila se je tudi v našem uredništvu od koder je odišla k namestništvu. Za danes smo le naveli fakta, v bodoče pa bodemo ožigosali brezsrčno postopanje Istrskih italijanskih srditežev nasproti deželanom naše narodnosti.

Kdo je uzrok propadanju vere? Od sv. Jakoba v mestu smo dobili zopet pismo več faranov, ki se pritožujejo, kako se v njihovej farnej cerkvi glede narodnega jezika krivica dela. Iz tega pisma priobčujemo samo to-le: „Minoli mesec priredilo je katoliško društvo v Trstu slovesno procesijo k sv. Jožefu v Ricmanje. Po vsih cerkvah v mestu bila so nabita na cerkvenih vratih vabila v slovenskem in laškem jeziku, samo pri sv. Jakobu, kjer je večina faranov Slovencev, videli smo na cerkvenih vratih samo laško vabilo. V vsem adventu, postu in sedaj meseca maja nismo imeli niti jedne slovenske pridige, ampak propovedi obdržavale so se samo v blaženej italijanski. Kateri farani se pa bolj vdeležujejo cerkvenih slavnosti in kateri največ obiskujejo božji hram, prepriča se lahko vsakdo. Ob času velikonočne spovedi so slovenski duhovniki ostajali zjutraj in popoldne 3—4 ure v spovednicah in prav dolgo je bilo čakati, predno je bilo možno priti na vrsto, dočim so bile spovednice laških spovednikov prazne. Nekdo je vprašal našega župnika g. Moise

v tej zadevi ter se mu pritožil, da slovenski farani nemojo cerkvenih opravil v svojem jeziku, čeprav je istih vedno večje število v cerkvi; na kar mu je ta č. gospod odvrnil, „da oni, ki hodijo k spovedi in sploh v cerkev sv. Jakoba, so Kraševci (sic!)“. Pismo sklepa z izrekom: „iz tega je jasno razvidno, da sama duhovščina sveto vero zatira!“ Dali smo prostora temu pismu in prav radi bodemo sprejeli tudi druge pravice ne pritožbe slovenskih faranov pri sv. Jakobu, da svet izve, kaka načela in pravicoljubje goji „kozmpolitiška“ (?) italijanska duhovščina“ v Trstu. Zajedno pa opozarjamo slavni škofijski ordinarijat v Trstu, da enkrat konec stori tej očitnej krivici in posvari ondašnjega vodečega duhovnega pastirja, čigar italijanoljubje nam je predobro znano. Zapomni naj si vsak enostranski dušni pastir, da je Slovenec krotka ovčica, ali: svaka sila do vremena. Caveant consules ne ecclesia detrimenti capiat.

Iz deželnega zbora češkega. Predsednik knez Lobkovic pozdravil je zbor v češkem in nemškem jeziku. Izrazil je svoje posebno veselje, da so prisotni tudi nemški zastopniki. Se zopetnim vstopom tih poslancev storil se je velik korak na poti sporazumljenja. „Kakor ste Vi lojalno vstopili — rekel je knez Lobkovic — vzprejememo Vas tudi mi lojalno. Glede spravnih predlog pokazalo se bo de, da iste neso nobenej narodnosti na škodo. Smoter sedanjemu deželnemu zboru je, da se ugledajo narodna nasprotstva in da se doseže mirno sodelovanje bratskih narodov. Sporazumljenje se je doseglo pod avspicijami cesarjevimi. Se slava-klici na cesarja zaključil je predsednik svoj govor.

Delalci-kamenoseki priredijo dne 25. t. m. pri Juttmanu, Via Coroneo (Aquila d'oro), shod z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora za organizacijo. 2. Čitanje, razprava in odobrenje reda za delo, kateri se ima predložiti gospodarjem v vzprejem. 3. Imenovanje odbora za pogajanja z gospodarji. 4. Posamični predlogi.

Dva nova poštna urada odpró jeseni, jednega na trgu stare mitnice in drugega na trgu Giusepina.

Za VI. župno cerkev. se je nabralo dosedaj gl. 7691.65 v denarju in 2350 gl. v vrednostnih papirjih.

V morje padel je nek mesar hoteč iz parnika skočiti na kopno; bil je dobro pijan. Rešili so ga mornarji.

Grozovit zločin. 56letni Nazarij Divo, stanujoč v ulici Madonnina, prihajal je večkrat pijan domov. Tedaj se je navadno zbesedičil s svojo polovico Marijo roj. Isachello, katera je neki — čeprav jih je imela že 47 na grbi — rada ljubkala tudi druge osebe močnega spola. To pa njenemu možu ni bilo vseč; hudoval se je večkrat nad soprogo radi njenega grdega življenja, ter jo pretepal. Lehkoživna babura je odločila ubežati moževim pestem in v petek popoldne je svoj sklep izvršila. Vzemaš s seboj enajstletnega sinka, presečila se je k neke botrice v neko zloglasno hišo v ulici s. Filipo. Mož jo je zahnan iskal na domu; našel je ubeglo ptičico stoprav v soboto zjutraj v rečeni luknji ter jo mirno prašal, je-li se meni povrniti k njemu na dom, kar mu je baba zaničkala. Kakor zdvijan izdrl je Divo dolg nož iz žepa ter ga sunil soprogi v trebuh, prsa in vrat; zadal jej 11 težkih ran. Nesrečnica je pala na tla, zločinec pa se spustil na ulico. Tu je mirno vžgal smodko ter prišel do vogla ulice Vitelli, kjer je sedel na nek kamen ter samega sebe z istim krvavim nožem večkrat globoko ranil v vrat in trebuh. Oba so prenesli v bolnico. Žena je še isto popoldne umrla, mož še živi. Edini uzrok temu grozovitemu zločinu je bila nekda nezvestoba zakon-ska, kojoj je nesrečna žena kazala roge. Čeprav pijanec, bil je Divo nekda dobre uravi, a vročerkrvnega značaja.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Nekoliko besed o zavarovanju proti požaru in na življenje.

Spisal A. Čok.
(Konec.)

Prav tako ne stori nič napačnega trgovec, ako vloži del svojega premoženja v zavarovanje na življenje, da obvaruje svojo družino za vse spreminjajoče se slučaje pri kupčiji. Marsikateri trgovec misli, da je bolje, ako ves svoj kapital stavi v kupčijo, kar pa ni res. On ne obrne celo svoje premoženje v eno samo kupčijo, marveč poskusi svojo srečo v mnogih kupčijah, istotako bi moral si vstanoviti fond, kateri bi imel prednost pred vsemi njegovimi kupčijskimi spekulacijami za vse slučaje njegove družine. Enak fond podaja z majhnimi izdatki zavarovalnica na življenje, ona daje nam najbolj gotov pripomoček za bodočnost družine še celo v slučaju kupčijskih nezgod. Premija, katero bi moral vsako leto vplačevati zavarovalnici za njegovo zavarovanje, spada v njegove kupčijske stroške (Spesen-Conto.) Kakor trgovec varuje svoje blago po zavarovanju proti požaru, moral bi varovati tudi svojo družino proti čisto nesrečnim slučajem pri kupčiji z zavarovalno polico na življenje.

Ravno tako ni napačno, ako se zavaruje posestnik na slučaj smrti. Veliko je takih, kateri prevzamejo po smrti svojega očeta premoženje z velikimi dolgovi, in vrh tega morajo še izplačati sestram in bratom doto. Ako bi bil poprejšnji gospodar zavarovan na slučaj smrti za kako večjo svoto denarja, prav lahko bi poplačal njegov naslednik dolgeve in tudi doto sestram in bratom.

Slednjič imamo tudi jako koristno zavarovanje za oskrbljenje otrok ali zavarovanje za doto. To zavarovanje ima ta namen, da se preskrbi o pravem času potrebno svoto za doto otrokom. Premija pri tem zavarovanju je tako nizka, da lahko vsak nepremožen oče preskrbi svojeji hčeri potrebno doto.

Tudi pri tem zavarovanju mi bode kak premožnejši oporekal, da mu ni treba zavarovati svojih otrok za doto, ker bode imel, kedar dorastejo njegove hčere, dovolj denarja, da jim lahko izplača lepo doto. Pa tega on ne pomisli, da mu ne more nikdo danes zagotoviti, ali bode imel takrat, ko bode prišel čas za izplačanje dote hčeram, ali sinovom za kake kupčije, ali za nadaljevanje študij, toliko denarja, kakor ga ima sedaj.

Zavarovalnice so tedaj potrebne ustanove, pri katerih se zavarujemo za vse slučaje in nezgode v življenju ter osiguramo svojim otrokom prihodnost.

Izjava.

100 goldinarjev za družbo sv. Cirila in Metoda dam takoj, ako mi kdo dokaže, da sem vkljub svojim pismenim in ustnim izjavam vendar na kateri-bodi način izrekel, da, ako me volijo, prevzamem mesto staroste ali odbornika „Trž. Sokola“. Ako se to ne dokaže, imenujem dotične gospode, kateri te vesti trosijo, obrekovalce in lažnjivce.

V Trstu, 20. maja 1890.

Bivši starosta Sokola.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsakega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9-12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10-12 ure dop. Obrati na knjižnico. 30-
Plačuje vsak dan od 9-12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. prej. zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odločiti 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2 %
Posojuje na državne papirje avstro-ogrsko do 1000 gld. po 5 %
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po 4 1/2 %
Večje svote po dogovoru.
Daje denar proti vključenju na posvetu v Trstu. Obrati po dogovoru.
TRST, 15. februarja 1890. 10-24

Velika gospodarstvena

14 maja do 15 oktobra
10 sati u jutro do 10 na večer

šumarstvena, umjetnička i obrtnička-

Ulaznica 40 novč. — U nedeljah i svetih 30 novč. — Ulaznice za djecu 20 novč.

Fontane lumineuse
Park i rotunda
večer električno razsvetljeno

Rotunda

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.
priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstanc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.
Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrti. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja. 30-21

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
Glavnica društva gld. 3.300.000-
Rezervni fond od dobičkov 536.632-02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000-
Rezervni fond za poljeenje na premikanja vrednostnih efektov 161.500-
Premijna rezerva vseh oddelkov 7.342.780-36
Rezerva za škode 267.601-
24-10

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118-57
Skupni znesek vseh škod plačanih od 1. 1883 do 1883 gld. 114.949.847-05

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši.)

Vaše blagorodje!

Priporočam Vam svoje sladozne Debrečinske salame in klobase . . . kl. gl. 1.20
Paprika-slanino, zrnato . . . „ „ —.64
Rožna paprika . . . „ „ 1.—
Liptauski sir . . . „ „ —.60
Borovičko . . . lit. „ 1.—
Konjak (madžarski) . . . lit. „ 1.80
Sok od jagod (Preiselbeeren-Compot) . . . kil. gl. —.60
V zabojih od 5 kil s poštnim povzetjem.

Z največim spoštovanjem

Gustav Petrovicky,

Miskolecz Ogrska kazinecky utza 18.
Kedor pošlje denar naprej, dobi pošiljatev franko

Kraljica sesalk.

SESALKA VERMOREL

(zvana l' Eclair)

ORIGINALNA

Jedina z neprestajnim agitatorjem, bruhajočim tekočino, s prašnikom Riley-Vermorel. Popolno in trdno izdelana iz rudečega bakra, dober pomoček proti

PERONOSPORI

(strupenej rosi)

tako na nizkih trtah, kakor na visocih; jamči dobro delo in ekonomijo s tekočino za

50%

317 daril poleg dekoracij za poljedelske zasluge NB. Tekmujemo v rabi te sesalke z vsako drugo sesalko.

CENA

originalne popolne sesalke Vermorel s pridejanimi aparati in prosto colnine 25 gld.; zavoj brezplačno. — Razprodajalcem se dovoljuje navadni rabat. — Razpošilja se le proti prej plačani gotovini.

ENRICO PEGAN

Trieste Palazzo del Lloyd

Navod in pouk o rabi te sesalke in škropljenju trt dajeta se brezplačno. 4-5

Ta fabrika izdeluje po jako nizkih cenah orgle za cerkve in harmonije, krasno vglasene in solidne konstrukcije. Pogoji plačevanja so lahko prav ugodni. Kataloge in cenike dobiva se gratis. Ta zavod izdelal je v dobi 16. let blizu 300 orgelj, mej katerimi je bilo dosti prav velikih. 9-20
To dokazuje najsilnejše zmoglost zavoda in njega realnost.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2 1/2 % 30-dnevni odkaz 2 1/2 %
8- 2 1/2 % 3-mesečni 2 1/2 %
30- 3 % 6- 2 1/2 %

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nove borstna tarifa na temelju odpovedi od 17. novembra, 21. novembra in 13. decembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 % na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazance

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Ljov, Tropavo, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-9 pri odbitku 1 % provizije.

Predumji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 17. februarja 1890. 10-24

Suknene stvari

razasile za gotovo ili pouzjetjem za jako jeftine cene i samo dobre vrsti

3.10 m za 1 odielo samo for. 3.30
3.10 „ „ „ „ „ 4.60
3.10 „ „ „ „ „ 6.80
3.10 „ „ „ „ „ 12.—
3.10 „ „ „ „ „ 15.—
2.10 „ „ „ „ „ 6.—
2.10 „ „ „ „ „ 9.—
1.00 „ darovae for. 2.20-3.20
6.30 „ kamgarn za prati for. 2.80

Tvornica i skladišće sukna

E. Flusser u Brnu

Dominikanski trg 8.

Uzorci badava i franko.

15-20-15

5 do 10 gld. na dan

more si vsak prislužiti brez kapitala in rizika s postavno dovoljenim prodajanjem srečak na obroke. 6-6

Ponudbe naj se pošiljajo: Bankhaus Fischer & C., Budapest Franz Josefs Quai 83.

Vaše blagorodje!

Usojam si Vam priporočati svoj ogrski desertni sir (izvrstni ovčji sir s karpatskih pašnikov) v ploščah in najfinijem zavitku in v originalnih poštnih zabojih od 5 kil, v katerem je 72 komadov za 4 gld. 80 kr. a. vr., po poštnem povzetju franco po celej Avstriji.

Prosim, da se ne zamenja moj Liptauski ovčji sir s karpatskih pašnikov se sličnim dunajskim, monakovskim in manjskim pivskim sirom, kateri je iz kravjega mleka.

Z največim spoštovanjem

Gustav Petrovicky,

10-9 Miskolecz, Ogrska, kazinecky utza 18

Spomladansko zdravljenje.

Čaj „Tisoč cvetic“ (Millefiori).

Cisti kri. Izvrstno sredstvo, ako peče v želodec, kakor tudi proti zabasanju in hemoroidom. En zavitek, zadosten za zdravljenje stane 50 kr. in se dobi v odlikovani leknari Praxmarer „Al duce Mori“ Piazza Grande 9-10

Najboljša

15-40

Brnska sukna

razpošilja po originalnih tovarniških cenah

tovarna finega sukna

Sigel-Imhof

v Brnu.

Za elegantno pomladno in poletno moško obleko zadosti je 1 odrezek v dolgosti 3-10 metra, to je 4 Dunajski vatli 1 odrezek iz pristne ovčje volne velja:

gld. 1.80 iz navadne
gld. 2.75 iz fine
gld. 10.50 iz jako fine
gld. 12.40 iz najfinejše

Nadalje so v največji izbi: s svilu pretkana grebenasta sukna, blago za ogrtače, loden za lovec in turiste, peruvienne in tosking za salonske obleke, prepisana sukna za gg. uradnike, blago iz sukanca za moške in dečke, ki se sme prati, pristna pique-gilet-blinga itd. — Za dobro blago, natančno odgovarjajoče in točno dopolnjatev se jamči. Uzorci zastoj i franko.

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:
3 % c. prev. di 5 g ni 2 1/2 % c. prev. di 2 1/2 g ni
3 1/2 % „ „ „ 12 „ 3 „ „ „ 40 „
3 1/2 % „ „ 4 mesi fissa 3 „ „ „ „ 3 mesi
3 1/2 % „ „ 6 „ 3 1/2 % „ „ „ 6 „
3 1/2 % „ „ 8 „ 3 1/2 % „ „ „ 6 „

Il nuovo tasso d'interesse principierà a decorrere sulle lettere di versamento in circolazione dal 1 e 8 Marzo 1890 a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 1/2 % interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1 % di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2 % e 5 1/2 % della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4 1/2 % dell' i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 10-24

Trieste, 24 Febbrajo 1890.